

Depremden Korunma Yöntemleri

Hepimize büyük korkular yaşatan ve tedirgin eden doğal afet 'deprem'den korunma yöntemlerine değinmek istiyorum. Forum'da gündeme getirdiğim bu öneriler, bilim insanlarımıza ait ve burada yazacaklarımı ülkemizdeki bazı kamu kuruluşlarının web sayfalarında da bulmak olası. Sözle öncelikle "deprem öncesinde yapmamız gerekenler"le başlamak istiyorum.

1-Depreme önceden hazırlıklı olmak gerek. Çünkü bu önlem yaşamımızı kurtarabilir. Bunun için de "acil durum planını" yapmak gerekiyor. Sonrasında da bu planı aile bireylerine ve yakınlarımıza öğretmek. Siz de depremden korunmak için önce planını, sonra planın tatbikatını ailenizle ya da komşularınızla birlikte yapın. Bu sırada iş bölümü yapın. Planınızda size gerekli olacakların listesini temin edin.

2. Buzdolabı, çamaşır makinesi gibi ağır beyaz eşyayı, mobilyalarınızı, mutfak ve kitap raflarını düşmeyecek şekilde duvara ya da zemine vida yardımıyla sabitleyin.

3. Olası bir deprem, çıkabilecek bir yangın için söndürme cihazı bulundurun ve bu cihazın kullanımını aile yakınlarınıza öğretin.

4. Herhangi bir yaralanma, bayılma şok olaylarında neler yapmanız gerektiği konusunda ilkyardım bilgilerini öğrenin ve yakınlarınıza bu konularda eğitin. İlkyardım çantası hazırlayın.

5. Deprem sigortasıyla ev ve ev eşyalarınızı depreme karşı sigorta yaptırın. Bu davranış deprem sonrası maddi kaybınızı karşılayacaktır.

6. Deprem bittikten sonra yanınıza almanız gereken önemli evrak, para ya da eşyalarla birlikte dışarıya çıkmanın planını ve bunun tatbikatını yapın.

7. Değişik mekanlarda depreme yakalanacağını varsayarak o mekana göre deprem anında neler yapılması gerekiyorsa o bilgileri okuyup öğrenin, yakınlarınıza da anlatın.

8. Depremde aile bireylerinin birbirlerine ulaşamadıkları durumlar için buluşma yerleri belirleyin.

9. Hemen ulaşabileceğiniz yerlerde kurutulmuş, konserve yiyecek ve su bulundurun.

10. Deprem sonrası radyo, el feneri, cep telefonu gibi cihazlara gereksinim duyacaksınız. Bunların pille çalışır olmasına dikkat edin ve yetecek miktarda pil alın. Yanınızda acil telefon kartı ya da jeton bulundurun.

11. Aile üyelerinize; doğalgaz su vanasının ve elektrik şartelinin yerleri ve kapanış şekillerini öğretin. Deprem anında bu cihazları eksiksiz hale getirmeyi öğretin. Tatbikatını aile bireylerinizle birlikte yapın.

12. Depremde evinizin çökebileceğini hesaba katarak, evin en güvenilir bölümünü tespit edin. Bunun için yatağınızın iki yanına tahta sandıklar yaptırmanız ve içlerini kitapla doldurmanız yararlı olabilir. Kitaplar büyük bir ağırlık altında ezil-

meyecek etrafına saracağınız kalın ip sandığın patlamasına engel olacaktır. Sandık yoksa yatağın kenarına ya da yanına yan yatarak cenin pozisyonu alma tatbikatını yapın.

13. Kıymetli evraklarınızı (tapu, pasaport, nüfus cüzdanı) ve faturalarınızın (elektrik su telefon doğalgaz) noterden onaylı birer fotokopilerini bir yakınınızda muhafaza ettirin.

Deprem Sırasında Yapmanız Gerekenler

Sakin ve soğukkanlı olmaya çalışın. Panik yapmayın. Çünkü panikle oluşabilecek yığılma deprem kadar tehlikeli olabilir. Yanı sıra yüksek katlardan atlama çalışmayın. Balkon ve pencere-lerden uzak durun.

1. Her nerede olursanız olun zeminin şiddetle hareket etmesi olasılığına hazır olun. Kendinizi sağlam bir nesnenin korumasına alın. Bunu yapmıyorsanız yere çökün başınızı ve yüzünüzü koruyacak biçimde kapatın. Cenin pozisyonu alın. İlk sarsıntıyı izleyecek diğer sarsıntılara da hazır olun.

2. Eğer bulunduğunuz noktada kendinizi 10-15 saniyede bina dışına çıkaracak, güvenli bir açık alana ulaştırarak bir pozisyon varsa bu yolu saptayın. (Bu yöntem yalnızca giriş altı, giriş ve birinci katta olanlar için geçerlidir.

3. Giriş katındaki camlı bir nesneyi kırarak dışarı çıkmak gibi bazı durumlarda ani bir çıkış olanağı yaratabilirsiniz.

4. Binayı terk ederken kesinlikle başınızı yüksekte ya da tavandan düşen nesnelere korumalısınız. Kask gibi bir koruyucu bulamazsanız bir sandalye, bir tahta parçası büyük ve kalın bir kitap işinize yarayabilir.

5. Eğer 10-15 saniyede binayı terk etme olanağı bulunmuyorsa, kesinlikle oradan oraya koşmayın ve ayakta durmayın.

6. Merdivenlerden, merdiven boşluklarından uzak durun, asansör kullanmayın.

7. Bir yaşam üçgeni alanı yaratın. Para kasaları buzdolabı, çamaşır ve bulaşık makinesi gibi nesnelere yanına yatın ve cenin pozisyonu alın. Herhangi bir yıkılma anında bu nesnelere belki ezilecek, ama yok olmayacaktır.

8. Mutfak ve banyo en uygun korunma mekanlarıdır. Çünkü enkaz altında kaldığı takdirde bu bölümlerde hem yaşam üçgeni alanı yaratabileceğiniz unsurlar vardır, hem de patlayan borulardan sızan su içilebilir.

9. Açık alanlara gitmeye çalışın. Elektrik, telefon ve yüksek gerilim tel ve direklerden, bacalar, çatı altı, ant kule, yüksek bina ve duvarlardan uzak durun.

10. Deprem sırasında bir arabada bulunuyorsanız; geçitlerden, köprülerden uzakta bir yerde arabanızı durdurunuz ve sarsıntı geçinceye kadar içinden çıkmayın.

11. Deprem sırasında okulda iseniz sıraların aralarındaki boşluklara girerek cenin pozisyonu alın. Eğer aralarda boşluklar yoksa sıraların önlerine veya yanlarına geçerek cenin pozisyonu alın.

Deprem Sonrasında Yapmanız Gerekenler
1. Yaralanıp yaralanmadığınızı kontrol edin ve ilkyardıma yapın.

2. Kalabalık bir yerde bulunuyorsanız paniği engellemeye çalışın ve düzenli bir şekilde çıkışı sağlayın. Ailenizi özellikle çocuklarınızla konuşarak sakinleştirin, onlara moral verin.

3. Güvenlik kontrolü yapın. Gaz kaçağını kontrol edin. Gaz kaçağı olup olmadığından emin olana kadar kibrit-çakmak ateşlemeyin. Elektrikli kullanmayın.

4. Bina içinde karanlıkta kalsanız bile kibrit, çakmak mum, gaz lambası, piknik tüpü kullanmayın. Başlangıç halinde olan küçük yangınları söndürünüz.

5. Arka arkaya gelebilecek sallantılara karşı hazır olun.

6. Etrafa cam kırığı gibi kesici ve yaralayıcı maddeler olacağı için kalın elbise ve ayakkabı giyin.

7. Elektrik, doğalgaz ve su hatlarında arıza meydana gelebilir. Sigortalarınızı gevşetmeden, su ve doğalgaz vanalarını kapatmadan, ocağınızı ve sobanızı söndürmeden evinizi terk etmeyin.

8. Şiddetli bir sarsıntı sonrasında eğer bina zarar görmemişse, binaya girmek için en az bir saat bekleyiniz.

9. Etrafa saçılmış olan kimyasal, yanıcı ve parlayıcı maddeleri temizleyin ve kaldırın.

10. Bilimsel bir dayanağı olmayan dedikodulara inanmayın. Bu konuda yetkili makamların açıklamalarına güvenin.

11. Zarar görmüş binalar girmek için yetkililerin talimatlarıyla birlikte hareket edin.

12. Binanın kat sayısını, her katta kaç dairenin bulunduğunu, hanelerdeki vatandaşlarımızın sayılarını, cinsiyetlerini mümkünse adlarını, misafirleri olup olmadığını bir kağıda yazın. Eğer biliyorsanız evin iç planını belirten basit bir krokiyi de çizdikten sonra kurtarma için gelen profesyonel ekibe teslim edin.

13. Bina içindeki parlayıcı, patlayıcı, kolay yanıcı maddelerin yerlerini biliyorsanız yerlerini işaretleyin, not alın ya da uyarıcı ibareler koyun. Bu bölümlere kesinlikle ateşle yaklaşmayın.

14. Enkazdan aldığınız ilk sese yönelmeniz, yerini işaretledikten sonra binanın bütün bölümlerini arayarak diğer canlıları da tespit edin. Eğer kurtarma eğitimi almış iseniz mevcut canlıların kurtarmadaki önceliklerini belirleyin.

15. Depremden sonra ilk 12 saat can kurtarma faaliyetleri açısından hayati önem taşır. Aşırı telefon trafiğinin santralleri kilitleyip, telefonları kullanılamaz hale getirdiğinden, daha önemli ha-

berleşmelerin yapılabilmesi için telefonunuzu kullanmayın.

Cansu Yıldırım
Jeoloji Mühendisi
Bilim Teknik Kulübü
Muhabiri
İstanbul

Değerli Okurlar, görüşlerinizi

400 kelimeyi geçmeyecek biçimde ve fotoğrafınızla birlikte "TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi, Forum Köşesi, Atatürk Bul. No:221 Kavaklıdere- Ankara" adresine gönderebilirsiniz. Görüşler aktarılan 3. şahısları suçlayıcı ifadelerden kaçınmasını rica ederiz. Forum'da ve Serbest Kürsü'de yayımlanan okuyucu görüşleri Bilim ve Teknik dergisini bağlamaz. Forum köşesine aşağıdaki telefon ve faks numaralarıyla da erişebilirsiniz:
Tel: (312) 468 53 00 / 1067 (Gülğün Akbaba) Faks: (312) 427 66 77